

SLOVENSKI NAROD.

Izkaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opayništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Še nekaj o znanem nasvetu!

(Spisal dr. Janko Srnc v Mariboru.)
(Konec.)

Morda si pa naš kmet še sam lahko nekaj pomaga? To bi bilo najbolje in najbolj izdatno. Poglejmo si ga nekoliko!

Delavnosti ravno nijma premalo — če govorimo povprek. — So kraji, kjer je naš kmet pravi lenuh. V Šmarijskem okraju n. pr. sem slišal, da se delo na polji začne navadno še le mej 9. in 10. uro dopoldne. V Kozjanskem je boljše, ali ne dosti!

Prav delaven je Pohorec, Goričan in Poljanec okolo Maribora. Le poglejte, koliko truda zahteva vinska trta; kako široka je zemlja na Ptujskem polji in kako malo izrase na njej; kako težko delo imajo Pohorci na strmih njivah in z lesom! Kar se tiče marljivosti, izboljšati bi se dalo nekaj tu in tam, ali v obče ne dosti.

Tudi kar se tiče razuma pri delu, zadovoljni smemo biti povprek. „Novice“ in drugi naši gospodarski in narodni listi zbudili so našega kmeta; izgledi boljše obdelovanih zemljišč so napravljali dobre nasledke; in malokdaj še slišiš tujca naše obdelovanje grajati, svoje domače pa hvaliti, kakor se je to često slišalo pred 30 leti.

Ali spoznajmo se! Naš kmet ima veliko napako, on je navadno zapravljivec, zlasti tam, kjer obdeluje vinograde. Koliko se v dobri jeseni pojé in popije, to je težko verjeti!

Ne samo o branji, kadar je mošt v kleti, mora gospodinja speči gos ali vsaj pogačo! Potem pa hajdi v sosednji klet! Drugi dan k drugemu sosedu, in tako po vrsti naprej!

V Pesniškej dolini sem našel tako družbo

(v njej tudi ženske) leta 1877 in letina je bila slaba! Ženske pa so hvalile gospodarja, češ, da se pri njem vino ne bode postaralo, ker ga „daje piti“. To je bila hvala, mestu — graje!

Hrvatska sicer, ali tudi na marsikaterem kraju za Slovence rabljiva, je tista neumnica:

Nije nikad Zagorac
Prodal svoga vina,
Več je njega popila
Vesela družina.

Tudi inače naš kmet rad je mnogo in rad najboljše reči. Večkrat se mi je pripetilo, da mi nijso hoteli prodati iz malih hišic gosi iz velike črede — rekoč, da vse sami pojedó.

Zapravljivost in zopet zapravljivost je pomojih mislih najhujša rana na našem narodnem životu. Kjer se blago použije, ne more se prodati; kjer se ne prodá, ne more prihajati denar v hišo, ne za tekoče potrebe, niti ne, da se ga kaj prihrani. Potem pa pridejo časi hude potrebe, pridejo tožbe, posestvo gre na boben itd.

Kdo pa pokupi posestva pri nas na dražbi? Večji del Nemeč, ker on in uže pradedje njegovi bili so vajeni bolj zmernega življenja. Prihranili so denar za deco svojo, zidali so jim hiše, nakupili jim še druga posestva. Mesta so se razširila le s prihranjenim denarjem, več nemških otrok kot naših se je izšolalo le s tem, kar so si nemški stariši na ustih pritr-gavali. Zato imajo kleti in velike sode, nakupijo naše vino in prodajajo je čez nekoliko let za dvojno in trojno ceno. Zato izdelujejo vsakovrstno blago v velikih fabrikah, v katerih jim služijo Nemci in Slovenci. Zato imajo skoro vse rudne jame in malo da ne vse premogokope od Konjic do Zidanega mosta v svojih rokah. Zato imajo tudi leto za letom,

več volilcev poslati na javna volišča, ker volilec je le tisti, ki davke plačuje!

Vender ne smemo obupati. Tudi mej Nemci, zlasti mej mladimi meščani, je dosti zapravljivcev, in če se naš narod zdravi tudi v tej zadevi, lahko še tudi pridemo naprej. Zrno do zrno pogača, kamen do kamena palača! To zdravo geslo moramo poslušati ne le pri našem duševnem narodnem delu, nego najprej vsak gospodar sam za se pri svojem gospodarstvu!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. novembra

Na novinarske glasove, ki so trdili, da je presvitli cesar grofu **Andrassyju** ponudil iz courtoisije mesto ministra za vnanje zadeve, odgovarja kratko in precizno „Czas“ tako-le: „Tako važni portfelj nij čašiča čaja ali vizita, katera se iz courtoisije komu ponudi ali dá. Cesar ali ponudi portfelj ali ne, a on se ne igra s takimi stvarmi. Cesar do zdaj nij ni grofu Andrassyju, ni komu drugemu ponudil portfelj za vnanje zadeve.“

V 6. dan t. m. imelo je v Gradci društvo kmetov glavno svoje zborovanje. Da tudi jedenkrat **Stajarska** čuje, da je nemštvo v Avstriji zatirano, povabili so se k temu shodu zopet ustavoverni kričači in hoteli prepričati udeležence, da čez nekaj let ne bode več Nemcev, ker jih bodo Slovani pobili. O tej priložnosti se je tudi krepki zabavljalo vladni in nekovi Walz je v navdušenju za povzdigo kmetijstva in v ljubezni do kmetov povzdignil glas in dejal, „da od zdanje večine in zdanjega ministerstva nij pričakovati pomoči“. In tako dalje so se trudili dokazati nezmožnost zdanje vlade. Mi se moramo tem političnim kričačem le čuditi, da so tako kratkovidni, da ne pridejo do prepričanja, da ljud-

Listek.

Faust.

(Spisal Ivan Turgenjev, preložil M. Malovrh.)
Entbehren sollst du, sollst entbehren.
Faust, I. Theil.

Deveto pismo.

(Dalje.)

Ona me srpo pogleda ter jame brzo govoriti:

— Jutri, jutri na večer, samo denes ne! Prosim Vas — idite koj domov. Jutri zvečer čakajte me pri vrtnih vratih k jezeru vodečih.

— Jaz pridem tje Prisezam Ti, da pridem! — reče z nekim ponosom in oči so jej bliščele Prisezam Ti, da me nobena moč ne zadrži Tedaj povedala Ti bodem vse, samo denes me pusti

Predno sem jej kaj odgovoriti mogel, izginila je. Ostal sem povsem pretresen sam.

V glavi se mi je vrtelo. Čutil sem sladko milino, a neki nemir začel me je napadati.

Pogledal sem okolo sebe. Bilo mi je čudno pri srci v tej mračnej, soparnej sobici z nizkim stropom in tamnimi zidovi.

Zapustil sem paviljon ter s težkimi koraki odšel. Vera čakala me je na hišnem pragu, ali ko sem se jej približal, odšla je v svojo sobo.

Brzo povrnil sem se domov. Ne morem Ti povedati, kako sem preživel noč in drugi dan.

Pale so mi na pamet tudi besede, katere je gospa Eljčeva nekdanj Veri rekla, in ona jih meni povedala.

„Ti si“ — rekla jej je mati — „kakor led: dokler se ne začne topiti, je tvrd ko kamen; ali kadar se raztopi niti sledu nij za njim“.

— Čemu se je preplašila? vprašal sem se sam Ali je res svojo majko videla? To

je bila igra njene fantazije in nič drugega, mislil sem si ter se zopet nemirnemu pričakovanju udal.

Ta isti dan — ah, ali so to zame mučni spomini — pisal sem Ti svoje slednje, izmišljeno pismo.

Na večer, še pred solničnim zahodom bil sem kakšnih petdeset korakov od vrta v grmu pri obali jezera skrit. Došel sem bil peš in na svojo sramoto naj priznam, da sem se bal, bal kakor dete, a žal mi vender nij bilo. V grmovje skrit gledal sem neprestano v mala vrtna vrata, a ta se nikakor nijso odprla.

Tudi solnce je bilo uže zašlo in nastajala je vse večja temina. Zvezde jele so vzhajati, a nihče nij prišel. Tresel sem se, kakor da me je mazlica popala. Noč bila je uže svoja krila razširila. Nemogoče mi je bilo dalje v grmovji ostati. Pazljivo bližal sem se vratom. Na vrtu bilo je vse mirno. Tihim glasom klical sem Vero z imenom. Trikrat sem to storil, a no-

dstvo dobro ve, da ministerstvu Taffejevemu nij možno v dveh letih vse popraviti, kar sta I. in II. Auersperg zakrivila.

Češki listi z velikim veseljem pozdravljajo imenovanje c. kr. deželnega namestnika za **Moravsko**, grofa Schönborna. „Politik“ pravi, da je to najodločnejše politično delo Taaffejevega ministerstva, s tem, da je pokazalo svojo moč. „Pokrok“ se nadeja, da bode grof Taaffe dalje stopal na tej poti in da se bodo imenovanja, kakor Belcredijevo in Schönbornovo večkrat ponavljala. Ustavoverne gospode listi pa skoro kakor škorpionj sami sebe ujedajo o tem imenovanju.

Gališki obrtniki čutijo potrebo po reformi obrtnega zakona, za to se je podala deputacija delavcev na Dunaj k grofu Taaffeju, ki ga bode prosila reforme obrtnega zakona.

Službeni list bosenske zemeljske vlade „Serajevski list“ prinaša naredbo zemeljske vlade povodom objavljenja provizornega zakona za obrano **Bosne in Hercegovine**. V naredbi tej se ljudstvo prijazno nagovarja, naj voljno ukloni se jej, naj pošilja svoje sinove v obrano domovine, ker nikjer nij zemlje, da bi ne imela svojih vojniki. „Do zdaj vas je po potrebi čuvala cesarska vojska, zdaj je na vas, da izvršite dolžnost, katera pripada vsakemu sinu otačbine za obrano.“ Upa se, da se bode ljudstvo voljno uklonilo tej naredbi. Kar se tiče prisega na zastavo, se tudi goji nada, da ne bode prevelikega upora, kajti že skozi stoletja prisegajo protestantje in židje na belo vojno zastavo, ki ima na jedni strani Marijino podobo, na drugi pa avstrijskega dvojnega orla. — Ta naredba objavljena je v vladnem listu „Sarajevski list“ na prvi strani najprej v nemškem jeziku, katerega narod ni besedice ne ume, potem še le v hrvatsko-srbskem prevodu z latinskimi in cirilskimi črkami. Ta okoliščina nam jedina kaže — če bi ne bilo drugih — kaka je smer okupacije.

Vnanje države.

V 17. dan t. m. bodo v **Sofiji** volitve v državni svet. Uradno objavljeni imenik razglasa one može, ki imajo sposobnost biti voljenim v ta svet; mej temi kandidati so tudi Cankov, Slavejkov in Karavelov; Turka nij nobenega mej temi za državni svet imenovanimi kandidati.

V **francoske** zbornici se nadaljuje interpelacijska debata o tunezijskem vprašanju, vlada se ostro napada; Gambetta se baje ne bode udeležil te debate, želi pa, da bi se kabinet Jules Ferryjev pred odstopom interpeliral o splošnej politiki, da bi on (Gambetta) o tej priliki imel priložnost razviti svoj program. Če se pa ne zgodi taka interpelacija, konstituiral bode Gambetta ministerstvo, ne da bi bil prej pred zbornico razvil politične svoje načrte. — Prebitek indirektnih davkov v meseci oktobru znašajo 17 1/2 milijona, s čemer se cela svota prebitka indirektnih davkov nad proračun do 170 1/2 milijona vzdiguje. To ponavlja se pri Francozih leto

benega odgovora dobil . . . Prešlo je pol ure, prešla je cela ura. Mej tem nastala je povsem noč. Čakanje me je utrudilo. Odprl sem polahkem vrata in se hiši bližal, počasi na prstih, kakor tat. Prišedši do lip sem se ustavil. Videl sem, da se po sobah sem ter tja pohaja. V hiši razsvetljena so bila gotovo vsa okna. Temu sem se začudil. Na mojej uri bilo je poludvanajstih, kolikor sem mogel pri brljenji zvezd videti. Ravno tedaj nastalo je ropotanje za hišo in malo potem sem čul da se voz iz dvorišča popelje.

Obiskal jih je kdo, mislil sem sam pri sebi. In ne nadejajoč se, da bodem Vero še videti mogel, zapustil sem vrt in brzo domov korakal. Bila je mračna, a tiha in topla septemberska noč. Čuvstva v meni poskrbi in jezi vzbujena, utolažila so se počasi. Toda dospel sem domov, res, da nekoliko utrujen od brze hoje ali vesel in miren. Koj rečem Timotiji, da sme spat iti, a jaz se oblečen vležem na posteljo in se zaglobim v misli.

za letom; Francija je bogata in močna v njej cvetè kupčija in obrt. — Avstro francoska kupčijska pogodba od l. 1879 se je nespremenjena podaljšala za tri mesece.

Knezu **Bismarku** se je v svojej močnosti zopet dopalo, da preti s svojim odstopom. „Post“ namreč piše, da Bismark nij mož, ki bi mogel z večino, katera je nastala vsled slednjih volitev, vladati. On bode torej cesarju o prihodnjem položaji dal pojasnenje, potem pa zaznamoval moža, ki bode nastopil nove poti. Kneza Bismarka, pravi „Post“, so zapustili liberalci, on je uže utrujen, ne more dalje prenašati, da bi vse njegovo prizadevanje bilo plačano le z nevhvaležnostjo ljudstva. Ali je „Post“ pisala to po navdihnenji Bismarkovem ali ne, se ne vé, in če je tudi izrazila njegove misli, kdo bi upal v resnici verjeti, da bode Bismark odstopil, ker preti z odstopom, saj se to ne bi zgodilo zdaj prvokrat.

Dopisi.

Iz Borovnice dne 6. novembra [Izv. dop.] (Odprta prošnja do južne železnice slavnega vodstva.) Sinoči peljal sem se z „mešanim vlakom“ št. 98 iz Ljubljane tu sem. Pred odhodom prosil je na ljubljanskem kolodvoru sopotnik moj, baje učitelj s Krasa, za se in za svojo sestro primerne prostora. Govoriti si je upal v slovenskem jeziku! To pa je bilo dovolj, da je konduker sapo v se potegnil in se napel kot kovaški meh! Potem pa je, ves srdit letaje z jednega konca v drugega, rohnel in divjal, da ž njim se mora nemški govoriti, da „slovanskega“ on ne ume itd. Ker pa se omenjeni g. popotnik nikakor ne gane s svojega slovenskega stališča, odkaže mu konečno konduker prostora, ker se je ravno o pravem času še spomnil, da on nij drugega, nego hlapec, ki mora postreči najnižjemu gorjanskemu hlapcu, če je svojo vožnino plačal. Predno se pa konduker poslovi, nam hrumeče še zatrdi, da ž njim se mora občevati nemški ali pa francoski, — in potem dvermi zaloputne. Žal nam je, da tega moža nismo vrgli v francoske skušnjave! A tedaj smo mislili le na razburjenost navzočnega občinstva in pa na razburjenost svojo, da si upa konduker svojo jezo stresati nad nedolžnimi dvermi in sicer samo zaradi tega, ker se je tu slovenski govorilo!

Priobčujé te vrste, nečemo ravno dotičnega kondukterja devati na obtožno klopi, češ, da se je pregrešil proti §. 1. „Betriebs-Reglementa“, ki govori o dolžnostih železničnih služabnikov, rekše njih pohlevnosti in uljudnosti.

Iz začetka sanjaril sem lepo in prijetno, toda brž izpremenilo se je vse. Nekaj mi je začelo srce težiti, neki nemir se me je polastil in vedno bolj in bolj mučil. Povoda nijsem mogel najti ali nekaj me je jako bolelo. Dozdevalo se mi je, da mi preti nesreča in da me jeden mojih milih in dragih v pomoč zove.

Na mizi gorela je voščena sveča slabim brlečim plamenom. Ura je zmirom jednako tikatakala. Naslonil sem glavo na roko, a pogledi hiteli so mi po samo na pol razsvetljeni sobi, sem ter tja. Mislil sem na Vero in jadi začeli so mi dušo moriti. Vse, česar sem se kdaj veselil, se mi je zdaj videlo kot nesreča, kot propast, katerej ne morem uteči. Plašil sem sem se bolj in bolj . . . kar se mi zazdi, da me nekdo tožnim glasom zove . . . Ves prestašen vzdignem glavo . . . Res, nijsem se bil prevaril. Čul sem zdihovalje iz daljine dohajajoče. Groza me je popala. Skočim raz postelje in odprem okno. Neko toženje,

Temu poročilu bodi namen pač drug in sicer dvojen! Prvič hvalimo in rojakom v izgled in posnemanje priporočamo obnašanje omenjenega gospoda, ki je tedaj v dostojnih mejah hotel izhajati v domovini svojej z domačim slovenskim svojim jezikom. Kdor v tacih in jednacih slučajih ne ravna takisto, vreden nij, da nosi slovensko ime! In rečnica je: kolikor dolgo mi sami slovenskega jezika priznavali in govorili ne bodemo, toliko časa tudi tujec slovenskega našega jezika pripoznaval in čestil ne bo! Videant! Drugič pa — in to je poglavitno — daje nam opisana dogodba priliko, obrniti se javno do južne železnice slavnega vodstva. Kakor uže večkrat na tem mestu, oglašamo z nova povodom omenjene nerednosti, pritožbe, da se slovenskemu našemu jeziku godi na južnej železnici od strani službujočega in uradujočega personala krivica, surova krivica! Ali to je sila krivično in neprimerno! Mi vemo sicer, da je južna železnica privatno podjetje in zato tudi ne zahtevamo ravno, da bi bilo južne železnice slavno vodstvo prešinjeno s tistimi načeli, ki jih narekuje duh časa, duh narodnosti in pa pravica, odmerjajoča vsakemu jeziku naravno veljavo, — mi ne zahtevamo, da bi to isto slavno vodstvo v ožigled teh istih načel nasprotujoče elemente kot anahronizme in „staro šaro“ odstavljalo in prestavljalo. Ali zatiranje in preziranje katerega koli jezika — torej tudi slovenskega — na južnej železnici nij primerno in nij umestno iz drugih ozirov! Ti oziri so pa zgolj realni, kupčijski! In pri kupčijskih podjetjih velja od najožje branjevine gori do najširje „kupčijske družbe“ pravilo, da se ljudem, ki plačajo, postreže, kar najbolj postreže. Le tako postane kupčija trdna in priljubljena! Zato pa mislimo, da bode uže zategadelj južne železnice slavno vodstvo, o čegar šarmantnosti in previdnosti smo živo prepričani, milostno se oziralo tudi na zahteve in potrebe slovenskega našega ljudstva: da bode s kratka po vseh postajah od Spielfelda do Trsta blagovolilo nastavljati uradnike in sluge, ki so tudi slovenskega jezika v občevanju zmožni, ter da bode sploh varovalo pravice potujočega slovenskega občinstva. V nadejah, da se to uresniči, prošnjo svojo sklepamo! D—o.

Iz Matenje vasi poleg Postojne. 7. nov. [Izv. dop.] 15. sep. t. l. je „Slov. Nar.“ objavil, da je deželni odbor podaril Ma-

ki je tudi po mojej sobi odjekovalo, se je slišalo. Od strahu se tresoč slušal sem, ko so slednji glasci izgubljali se v daljini.

Ali je to bilo vpitje sovino ali kacega drugega stvorenja, nijsem v onem hipu samemu sebi razjasniti znal in tako nehoté vzkliknil:

— Vera, Vera! Ali me Ti zoveš?

Moj glas prebudi Timotija. Začuden in vznemirjen pride k meni in vpraša, kaj mi treba?

Brž sem se kolikor mogoče umiril. Popil sem kozarec hladne vode in v drugo sobo šel, ali spanje mi nij očés zatisnilo. Srce tolklo mi je krčevito, ako tudi ne hitro. O sreči nijsem smel dalje sanjariti, niti nanjo misliti.

Drugi dan v jutro poiskal sem Prijmkova. Ves skrben mi nasproti pride.

— Žena mi je bolna, — reče on, — leži.

Poslal sem po zdravnika.

— Kaj jej je? . . .

— Ne vem. Sinoči šla je na vrt, a kmalu se, od strahu izven sebe, vrnila. Služkinja je

tenjskim pogorelcem 200 gld., toda do denes nij še došla darovana svota v Matenjo vas, tako, da je isto vest gotovo po pomoti priobčena. — Ker dohajajo vsled navedenega objavljenja k županstvo pogorelci ter poprašujejo po darovanih novcih, prosijo podpisani občinski urad naj blagovoli „Slov. Nar.“ preklicati ono vest o darovanih 200 gld.*) — Ravno tako naj bi preklicali notico o podrtem stropu v Matenjej vasi, kar ste v št. od 1. nov. objavili. Tu nihče ne ve, da bi se bil kakov obok udrl, ter se je objavljena nesreča gotovo kje drugodi dogodila.

Županstvo slavske občine.

Iz Prestranka 8. nov. [Izv. dop.] („Slov. Narod“ na potovanji.) Misli sem napisati „Nar.“ na potovanji okolo zemlje, kajti „gugal“ se je uže, ne a la Koseski na „prožnej postelji“, nego na Adrijanskem morji.

Kakor svedoči na priloženem listu poštni pečat, bil je „Slov. Nar.“ od 30. sept. 2. oktobra v Dalmaciji v Zadru, od koder je ves oslabljen in upehan 7. t. m. srečno v našo vas nazaj prispel. Kaj je vse prestal in kje je še romal molči njegovo poročilo**) — Toda v resnici poln srda povprašujem, kdo takove burke uganja z našimi listi, kajti, kakor druga dva napisa v prilogi svedočita, bil je jeden meni namenjen „Nar.“ v St. Pavlu, a drugi v Ptajem. A dokaj listov roma mimo Prestranka dalje, mislim do obrežja Adrijanskega morja, potem se le se vrnejo nazaj. Na Prestranku dobivamo štirje naročniki „Slov. Narod“, tedaj si lahko mislite našo pravično jezo pri takovem nerednem prejemanji lista. Naposled imamo še trdega Švaba za poštnega uradnika na Prestranku, ki ne razume niti jedne besedice slovenske. — Isti uradnik potem še naše liste premenjene in kar je za Orehek, pošlje v Matenjo vas, kar je za Matenjo vas, v Slavino, k sv. Ivanu itd.

Res „zmešnjava na zmešnjavo“, toda poštno vodstvo se neče na naše pravične tožbe, koje smo zadnjič tudi v „Edinosti“ objavili, ozreti. Torej v imenu ubozih slovenskih kmetov pozivljamo slavno c. kr. poštno direkcijo naj odstrani te neredne! A vsem bode ustrezno in nehale bodo tiste vedne reklamacije. —

*) (Mi prepuščamo to stvar sl. dež. odboru. Ur.)

**) 38 dni je rabil tedaj „Nar.“ iz Ljubljane do Prestranka.

Domače stvari.

— (Naši državni poslanci) odšli so uže na Dunaj. Da bi bil blagoslovljen ta

po me prišla. Šel sem k njej in jo izpraševal, kaj je. Odgovorila mi nij nič; od tedaj leži v postelji. Nocoj je fantazirala. Bog sveti zna, kaj je vse brbljala. Govorila je tudi o Vas. Nekaj čudnega povedala mi je služkinja. Moje Veri zdelo se je, da je videla na vrtu svojo majko, ki jej je z razširjenimi rokami nasproti šla.

Kaj sem čutil slušajoč te besede, si lahko misliš.

— To je nekaj naravnega — nadaljeval je Prijmkov ali priznati moram, da je moja žena v podobnih slučajih doživela čudne stvari.

— Ali recite mi, je-li Vaša žena nevarno bolna?

— In kako še! Noč sprovela je slabo. Zdaj dremlje.

— Kaj veli zdravnik?

— Da bolezen še nobenega značaja nijma.

(Konec prih.)

pot, da bi nam prinesli, ko se vrnejo, seboj ukaz naučnega ministra, da se upelje slovensčina v naših srednjih šolah!

— (Knezoškof dr. Pogačar) povrnil se je v sredo 9. t. m. ob šestih zvečer srečno domov. Sprejem je bil ganljiv. Pozdravit so ga bili prišli na kolodvor: deželni predsednik, nekaj kanonikov, vodja bogoslovnih ved z dvema profesorjema, vodstvo semeniško z 8 bogoslovci in škofova domača kapelana. Gospod deželni predsednik je knezoškofa ljubeznjivo nagovoril in mu voščil, da bi še dolgo užival srečo zdravih očíj. Pokazala se je pri tej priložnosti lepa vzajemnost mej cerkvijo in vlado ožje domovine naše.

— (Tržaški škof,) g. Jurij Dobrila, je nekoliko boljši, nevarnost bolezni je odlegla. Po cerkvah so se opravljale zanj molitve, katerih se je udeleževalo obilo ljudstva. Vse tržaško prebivalstvo, želi da bi občespoštovani in rodoljubni gospod prav kmalu okreval.

— (Gospoda Kreuzberga) rana je vendar življenju nevarna. Bolnik je menda uže nekaj časa sem brez zavesti; in tudi meša se mu.

— (V blaznici studenški), v kateri je upeljano načelo angleških zdravnikov „norestraint“, po naše rečeno „ozdravljevanje brez vsake sile“, vršila se je ón teden neka domača ganljiva slovesnost, katera je znamenje prijaznega občevanja mej zdravniki in pa bolniki onega zavoda. Bolniki hoteli so kazati primariju blaznice, g. dr. Karlu Bleiweisu, svojo udanost s tem, da so mu o njegovem godu izročili lepo sestavljeno voščilo, stvarjeno o momentih, ko se njih um razvedri. Po prebranem voščilu stopil je tercet blaznih žensk v kolo in v pričo velike množice drugih blaznih zapele so lepoglasno sledečo, od neke blazne ženske sestavljeno in uglašbeno pesnico, katero priobčimo zategadelj, da deželani spoznajo dobrodejni način, s kojim se z bolniki ravna, in da se seznanijo z življenjem in občutki v tem zavodu bivajočih bolnikov. Pesnica se tako-le glasi:

Našemu čestitemu gospodu primarijusu.

Mi nesrečni skupaj zbrani
In v norišnico odpeljani,
Gospod primarijus milostni
Bodite oče usmiljeni.
Bog vas obvar'!

Mnogo, mnogo nas bolnikov
In zdihovanja je veliko;
Al' ko vid'no priti Vas,
Srce se utolaži v nas.
Bog Vas obvar'!

Gospod primarijus nam odbrani,
Bog nam zdrave Vas obrani,
Mnogo, mnogo let Vam daj
Enkrat priti v sveti raj.
Bog Vas obvar'!

Sestre so nam pomočnice
In skrbijo za sirotice;
One so res božji dar,
Jih sovražiti Bog obvar'.
Bog Vas obvar'!

Zdaj pa mi se Vam zročimo
In se Vam srčno zahvalimo
Za preobilnih nam dobrot,
Prejeli smo jih z Vaših rok.
Bog Vas obvar'!

(„Nov.“)

— (Godišnica potresa v Zagrebu.) Iz Zagreba nam piše prijatelj od 9. t. m. „Denes, na obletnico grozne katastrofe lanskega leta v 9. dan novembra opravljala se je po vseh tukajšnjih cerkvah, koje nij potres uničil svečana, služba božja. Te službe božje se je udeležilo toliko pobožnega ljudstva, do pozneje došli nijso uže več dobili prostora. Čudno

je, da so se te svečane službe božje tako malo udeležili naši dostojanstveniki, in vendar se vedno trdi, da so eminentno katoliškega mišljenja. Da bi ne doživeli več jednacega dne, kot je bil 9. november prošlega leta! — Denašnja „Agramer Ztg.“ prinaša jedno polo priloge, na katerej so reminiscence o lanskem potresu“.

— (Novi vojaški poveljnik v Trstu,) fml. baron Schönfeld, nastopil je zadnje dni svoje mesto.

— (Nemci v Gorici) čutili so tudi v sebi potrebo, da ustanovijo nemški „schulverein.“ Kaj bode počel „schulverein“ v Gorici, menda si ustanovitelji sami nijso v svesti, kajti vsakemu je znano, da Goriški Nemci se lahko na prste seštejejo.

— (Samomor.) Prijatelj našemu listu nam piše iz Litije: V 29. dan m. m. našel je pastir v gozdu Zarebrnice obešenca. Ta nesrečnež je bil Damijan Prijatelj iz Žalne. Služil je v vojaki v Ljubljani, a tam se mu najbrže nij dopalo pod vojaško suktnjo, ubežal je in se potikal po naših gozdih, dokler mu nij zadrignila zanjka vratu in mu ustavila sapo za večno. Pravijo, da se je nesrečnežu časih malo mešalo.

— (Čudna smrt.) Iz Trsta se poroča, da je v 3. dan t. m. v parnem mlinu g. Economa delavec Anton Nagič iz Bistrice padel v moko in se zadušil, ker mu je prepozno prišla pomoč.

— (Vodo za Trst) so kupili Tržičani od Bistričanov. Vsak Bistričan, ki ima pravico do reke, dobi 16.000 gld. Ker Tržičani ne bodo vse vode potrebovali, ostalo je bode prej ko ne še vedno dovelj za mlino in žage. Bistričanje skupaj dobijo po takem 160.000 gld.

— (Svarilo.) Neko francosko društvo je spravilo več delalcev z Goriškega in Notranjskega v kamenolome v Patras ter jim plačuje na dan 4 franke, to je 1 gld. 60 kr. S to plačo pa tam, ker je silna dragina, še živeti ne morejo. Najbrž vsled slabega življenja so začele mej temi delalci razsajati strašne bolezni, tako celo, da so še zdravi delalci silno prestrašili in da jih je Lloydov parnik na polu iz usmiljena iz Patrasa nazaj pripeljal, ker nijso mogli potnine plačati. Gospodje župani in duhovniki, svarite nevedne ljudi, naj ne hodijo v tuje dežele, dokler nijso vprašali za svet pametnih mož.

Izpred sodišča.

(Dvojni zakon.)

V Ljubljani dné 9. novembra.

Sodišču predseduje deželne sodnije svetnik g. Saitz, votanti so deželne sodnije svetniki Ribitsch, dr. Vidic in Czeh. Državno pravdnništvo zastopa državnega pravdnika namestnik, g. Pajk, zagovornik je advokat dr. Alf. Mosché.

Na zatožnej klopi sedi Alfred Meninger vitez Lerchenthal, 45 let star, doma iz Kratine na Hrvatskem, sedaj zasebnik v Mahrenburgu na Štajerskem. Zatoženec je videti jako potr.

Zatožen je vitez Meninger hudodelstva dvojnega zakona po §. 206 k. z., kaznjivega po §. 208 k. z.

Tega hudodelstva ga dolži zatožba tako-le: Alfred Meninger vitez Lerchenthal pridružil se je leta 1863. avstrijskim prostovoljcem za Meksiko. Tam je služil pri topničarjih kot ognjičar, potem pa od 15. februarja do 16. novembra 1866. l. pri palatinalnej gardi, katera je imela nalog stražiti cesarske palače

in graščine v meksiki. V tem času seznanil se je zatoženec z neko natakario v kavarni glavnega mesta Meksike z imenom Rozarija Perez in sklenil je z isto, kar je po aktih dokazano dne 22. septembra 1866 najprvo civilni zakon z dovoljenjem cesarja Maksa. Dvorni kaplan ranjkega cesarja Maksa, g. Joahim Palacios, je potem izvršil cerkveni zakon mej vitez Meninger-Lerchenthalom in Rozarijo Perez dne 4. oktobra 1866, v kapeli cesarske župe v Meksiki, in sicer popolnem po posebnih slovesnih običajih sv. rimsko-katoliške cerkve, o navzočnosti prič Karola Wagnerja in Regine Perez. Sklep zakona se je tudi zabeležil v poročno knjigo cesarske župe v Meksiki, v katero sta se podpisala zaročenca in prič.

Ostal je zatoženi Meninger vitez Lerchenthal potem v Meksiki tako dolgo, da se je cesarstvo tam zrušilo. Potem se mu je godilo jako slabo in uložil je potem pri nemškem podpornem društvu, obstoječem v glavnem mestu Meksike, „kot Nemeč“, prošnjo za podporo. Priložil je v dokaz, kako je podpore potreben, tudi svoj poročni list z Rozarijo Perez. Podporo je dobil in kmalu potem odšel s prostovoljno legijo Avstrijcev v Evropo, kjer se je naselil v Novem mestu. Svojo poročeno ženo Rozarijo Perez pa je pustil v Meksiki, ter jej nekaj časa prav ljubeznjivo dopisaval. Imenuje jo v pismih „svojo drago ženo“, „svoje življenje“ itd. Posebno ljubeznjivo odgovarja svojej ženi tedaj, ko mu je bila naznanila, da mu je porodila sina, jako lepega in močnega.

Mej tem časom se je seznanil zatoženec vitez Meninger-Lerchenthal v Novem mestu s tamošnjo učiteljico Marijo Konschegg, hčerjo ljubljanskega gimnazijalnega profesorja g. Konschegga. Njej je popolnem utajil, da se je uže v Meksiki oženil, in ko je le ta vendar dvomila, pisal je na polkovnika g. Leiserja, kateri je imel posel z razpuščenjem avstrijske meksikanske legije, da naj mu izvoli potrditi, da nij oženjen. V tej prošnji pravi, da išče povsod službe, pa je ne more dobiti, ker se je raznesla povsod govorica, da je oženjen v Meksiki. Polkovnik Leiser, ki nij bil v Meksiki in je le v Avstriji prevzel popolno zmedene spise avstrijske legije, pošlje mu potrdilo, da je še samec. Veselo pokaže to pismo, takoj ko ga odpre pismonošu, in ga pooblasti, naj vsakemu pové, da nij oženjen, nego samec; potem pa teče zmagonosne k svojej ljubici in jej pokaže dotični spis, ter jo snubi. Uslišala ga je in 22. septembra 1868 je potem vitez Meninger-Lerchenthal sklenil v sv. Jakoba cerkvi v Ljubljani novi zakon z gđc. učiteljico Marijo Konschegg.

A veselje zakonsko je trajalo malo časa. Prva žena, Rozarija Perez, je bila brez vse podpore, posebno pa je njeno stanje postalo jako žalostno tedaj, ko jej je umrl svak, ki jo je nekaj podpiral. Nemško podpiralno društvo, katero nij moglo več dajati ženi Meningerjevej podpore, obrnilo se je do avstrijskih uradov, da naj poiščejo moža Rozarije Perez, da jej pošlje kaj podpore.

Uradi so zatoženca našli, ob enem pa se je tudi konstatiralo, da je tu oženjen. Poročalo se je to načelniku nemškega podpornega društva v mestu Meksiki, a ta je odločno trdil, da se je Meninger uže v Meksiki oženil. Vsled tega je bil Meninger zaprt in pričela se je proti njemu sodnijska preiskava. Poslanstvo severno-nemške zveze, naprošeno po avstrijskej vladi, zbralo je vsa pisma, po katerih je bilo dokazano, da se je zatoženi vitez Lerchen-

thal v Meksiki civilno in cerkveno oženil. Vsled tega obsodila je ljubljanska deželna sodnija vitez Meninger-Lerchenthala zaradi hudodelstva dvojnega zakona, na petnajst mesecev težke ječe, poostreno s postom in z izgubo plemstva. A zagovornik zatožencev, ranjki odvetnik dr. Razlag, tačas v Ljubljani bivajoč, napravil je proti tej razsodbi priziv na deželno nad-sodnijo v Gradcu. Ta je razsodbo ljubljanske deželne sodnije proglasila ničevo in ukazala, da se ima najprej vršiti civilna pravda, ali je zakon viteza Meningerja z Rozarijo Perez v Meksiki veljaven ali ne. Pravda ta je trajala do deset let in stoprav 16. avgusta t. l. je najvišje sodišče na Dunaji, popolnem jednako prvej in drugej instanci, izreklo, da je zakon zaročenca viteza Meninger-Lerchenthala z Rozarijo Perez v Meksiki veljaven, zakon pa, katerega je sklenil z g. učiteljico Marijo Konschegg v Ljubljani pa **neveljaven**.

Vsled te razsodbe začela se je zopet sodnijska preiskava proti vitezu Meninger-Lerchenthalu in denes se je imel zagovarjati pred ljubljanske deželne sodnije sodiščem zaradi hudodelstva dvojnega zakona.

Zatoženec vitez Meninger-Lerchenthal zagovarja se zelo zmedeno, vse drugače kakor pri prvej kazenskej obravnavi in v preiskavi. Zatoženec trdi, da nij smatral ceremonije, katere so se v cesarskej župnej kapeli v Meksiki vršile, kot zakon, ampak samo za obljubo, da si vzame za ženo Rozarijo Perez, če ostanejo odnošaji za meksikansko cesarstvo ugodni. Z drugo ženo, g. učiteljico Marijo Konschegg, pravi, da živi jako zadovoljno, da zaslužita oba vkupaj kakih 60 gld. na mesec in da imata sedem otrok, od katerih je jeden umrl, šest pa jih še živi in šteje najstarejši najmlajši pa šest mesecev.

Zagovornik advokat dr. Mosché zagovarja svojega klijenta v izvrstnem govoru. On pravi, da nij imel zatoženec kot vojak po vojaških postavah predpisanega dovoljenja vojaške oblasti, da se nij izvršil oklic zaročenja, ki je po postavi potreben in da se tudi nijso menjavali prstani, kar se ima zgoditi pri poroki po pri nas veljavnih obredih sv. rimsko-katoliške cerkve. Zatoženec, ko je prišel v Evropo, je začel premišljevati, jeli ga veže obljuba ali zakon v Meksiki. Bila mu je tako zvana pogodba neznosna teža, kajti za njega nij imela nikake koristi. Ko je v Meksiki bival in se je tam ustanovila ljudovlada pod predsedstvom Juareza, slišal je, da je vse, kar se je sklepalo pod cesarstvom cesarja Maksa, neveljavno. Zategadelj obrnil se je do polkovnika Leiserja in ta mu je dostaviti dal potrdilo, da nij oženjen. Kar je potem storil, delal je vse le v zmotnjavi (Irrthum), ker mu je kompetentna gospoda dala izkaz, da nij oženjen.

Zagovornik tedaj misli, da se ima obratiti na zaročenca §. 2. l. c. k. z., ker je dejanje, akoravno je kaznjivo, izvršil v zmotnjavi. Da se je zatoženec zagovarjal raznovrstno in napačno, to ne izvira iz zlobnosti, ampak iz tega, ker je mož uže popolnoma potrt in zmešan. Dvanajst let uže ima s to tožbo opraviti in zatoženec je tako pobit, da ne ve, kaj bi govoril.

Zagovornik prosi sodišče, naj povrne moža svojej pravej ženi, očeta šesterim otrokom!

(Zatoženec se mej govorom dr. Moschéta bridko joka.)

Sodišče spozna A. viteza Meninger-Ler-

chenthala hudodelstva dvojnega zakona kri-vega in ga obsodi zaradi mnogih olajševalnih razlogov na dva meseca težke ječe, poostrene vsak teden z jednim postom in obsejenec izgubi plemstvo.

Dunajska borza 10. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	70
Zlata renta	94	—
1860 drž. posojilo	133	20
Akcije narodne banke	826	—
Kreditne akcije	361	80
London	118	55
Srebro	—	—
Napol.	—	37 1/2
C. kr. cekini	5	60
Državne marke	58	—

Metliško vino!

V metliškej proštiji na Dolenjskem je kcah 112 hektolitrov ali 200 avstrijskih veder dobrega letošnjega vina po ceni na prodaj.

D. Trček,
prošt.

(632—2)

Prodaja vina.

Iz 1881. leta belo vino	gld. 11.—
„ 1880. „ „ „	„ 12.—
„ 1879. „ „ „	„ 15.—
„ 1880. „ pravo vinsko žganje	„ 32.—
„ 1880. „ prava slivovka	„ 38.—

Oferira se pr. hektoliter.

Josip Kravagna,

(625—2)

v Ptuj, Štajerska.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežno zoper ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, oper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajskej cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmid; Kranj: lekar Drag. Savnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnena besede: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenost varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—10)